

Antygona w Nowym Jorku Janusza Głowackiego w obiektywie kamery Kazimierza Kutza

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Audiobook](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Kalina Bahneva, *Dramat Antygona w Nowym Jorku Janusza Głowackiego. Aspekty adaptacji*, Warszawa 2013, s. 47–48.
- Źródło: *Piekietko Polonii amerykańskiej? „Antygona w Nowym Jorku”*, „Kultura Liberalna”, nr 2015/48.
- Źródło: Janusz Głowacki, *Antygona w Nowym Jorku*, s. 27. Cytat za: wydanie książkowe płyty DVD z serii „Kocham Teatr”.
- Źródło: Elżbieta Baniewicz, *Kazimierz Kutza. Z dołu widać inaczej*, Warszawa 1994, s. 132–133.
- Źródło: Anna Nowakowska, *Społeczne postrzeganie bezdomności. Zjawisko stereotypizacji*, [w:] tejże, *Oblicza bezdomności*, red. Dębski i K. Stachura, Gdańsk 2007, s. 37–44.

***Antygona w Nowym Jorku* Janusza Głowackiego w obiektywie kamery Kazimierza Kutza**

Nowy Jork. Manhattan nocą

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Kazimierz Kutz, reżyser *Antygony w Nowym Yorku*, tak wspominał swoje doświadczenia związane z realizacją sztuki:

”Piekiełko Polonii amerykańskiej? „Antygona w Nowym Jorku”

Trzeba pamiętać, że wszystko powstawało w małym pomieszczeniu. Doprowadzić wspaniałych aktorów z krakowskiego Teatru Starego w ciągu 8 dni do takiego efektu podczas pracy nad tak trudnym tekstem było popisem. Nic dziwnego, że oglądalność była tak wysoka. Poniedziałek był prawdziwym świętem teatru. Spektakle zachęcały widownię do uczestnictwa w dyskusji. „Antygona w Nowym Jorku”, wyrastając z czasów, w których powstała, stawia odbiorcom niesłychanie skomplikowane i niezwykle ważne pytania. Teatr

Telewizji stwarzał możliwość, żeby przepracować traumatyczne wydarzenia. Sztuka niesie nadzieję i przekonanie, że trzeba sobie dać z nimi radę. [...]

Źródło: *Piekietko Polonii amerykańskiej? „Antygona w Nowym Jorku”*, „Kultura Liberalna”, nr 2015/48.

Okazuje się zatem, że antyczna tragedia pozostała nie tylko tekstem aktualnym, interesującym dla nowoczesnego widza, ale stała się wręcz wydarzeniem kulturalnym, które znacząco oddziaływało na społeczeństwo oraz popkulturę.

Twoje cele

- Podzielisz się wrażeniami po obejrzeniu spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* Kazimierza Kutza.
- Wskażesz podobieństwa i różnice między fragmentami utworu literackiego i jego wersją sceniczną.
- Scharakteryzujesz bohaterów sztuki *Antygona w Nowym Jorku*.
- Zinterpretujesz adaptację dokonaną przez Kazimierza Kutza.
- Wskażesz te elementy sztuki, które zostały wyeksponowane przez reżysera spektaklu.

Przeczytaj

W drodze do... Thompson Square Park. O twórczości Janusza Głowackiego

Janusz Głowacki (1938–2017) – polski dramatopisarz, prozaik i scenarzysta. Był autorem sztuk teatralnych, opowiadań, felietonów i powieści. Na przełomie lat 60. i 70. rozpoczął swoją przygodę z filmem (współpracował z Kazimierzem Karabaszem, Markiem Piwowskim, Januszem Morgensternem, Andrzejem Wajdą, Pawłem Pawlikowskim), pisząc scenariusze (np. do filmów *Rejs*, *Wałęsa. Człowiek z nadziei* i *Zimna wojna*).

W 1981 roku Głowacki przebywał w Londynie w związku z premierą swojej sztuki *Kopciuch*. Po ogłoszeniu stanu wojennego został na emigracji, a ta decyzja sprawiła, że przez pewien czas utwory

Głowackiego nie były wystawiane na polskich scenach. Od 1983 roku mieszkał w Nowym Jorku. Był wykładowcą na Uniwersytecie Columbia i pisał sztuki teatralne, które przyniosły mu światowy rozgłos: *Polowanie na karaluchy*, *Czwarta siostra*, *Fortynbras się upił*, *Antyгона w Nowym Jorku*. Świat, który Głowacki przedstawia w swoich utworach, jest groteskowy, absurdalny, autor pisze o nim z [sarkazmem](#), [ironią](#) i dowcipem.

Inspiracją do napisania *Antygony*... był fakt, że Janusz Głowacki zamieszkał w okolicach Tompkins Square Park. Osiedliło się tam wielu emigrantów z Europy Wschodniej oraz bezdomnych. W celu wypędzenia nielegalnych mieszkańców przeprowadzono na tym terenie gentryfikację, a park ogrodzono wysoką siatką. Właśnie tam, w Tompkins Square Park, Głowacki umieścił swoich bohaterów, tam rozgrywają się ich osobiste tragedie.

Janusz Głowacki w Polsce (2011)

Źródło: Kontrola, 14.05.2011 r., Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

Antyгона w Nowym Jorku to utwór świadczący o zainteresowaniu pisarza sprawami społecznymi, losem ludzi wykluczonych. Dramat ten znalazł się na liście 10 najlepszych sztuk 1983 roku magazynu „Time”, a autor otrzymał wiele nagród.

Kazimierz Kutz – reżyser sztuki *Antyгона w Nowym Jorku*

Mural upamiętniający Kazimierza Kutza w Katowicach (2021)

Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Kazimierz Kutz (1929–2018) – reżyser teatralny, filmowy i telewizyjny; autor scenariuszy i felietonów. Był wykładowcą w PWST w Krakowie na Wydziale Reżyserii, współzałożycielem Stowarzyszenia Filmowców Polskich. Wyróżniał się aktywnością społeczną i polityczną, a jego zaangażowanie przejawia się m.in. uczestnictwem w protestach (zrezygnował ze stanowiska reżysera w OTV Katowice, opowiadając się przeciwko wydarzeniom w kopalni „Wujek”). Twórczość Kutza odwoływała się do tematów dyskutowanych w Polsce i na świecie. W 1959 roku zadebiutował *Krzyżem*

Walecznych, a w 1960 zrealizował film *Nikt nie woła* – oba poruszają tematykę wojenną i powstały na podstawie utworów Józefa Hena. Od 1970 roku reżyser rozpoczął realizację tzw. filmów śląskich (*Sól ziemi czarnej*, *Perła w koronie*, *Paciorki jednego różańca*). Te dzieła podkreślają silną więź Kazimierza Kutza ze Śląskiem. W latach 90. zrealizował m.in. *Zawróconego* (czasy stanu wojennego; 1994), *Pułkownika Kwiatkowskiego* (czasy stalinizmu w Polsce; 1995), serial *Sława i chwała* (na podstawie powieści Iwaszkiewicza; 1997).

Teatr Telewizji Kazimierza Kutza

W 1965 roku Kazimierz Kutz zadebiutował w Teatrze Telewizji adaptacją prozy Ernesta Brylla *Żołnierze*, lecz stała współpraca rozpoczęła się od 1986, kiedy zrealizował *Opowieści Hollywood*. Warto wspomnieć o takich spektaklach, jak *Węzeł*

(1987), Wygnańcy (1988), Samobójca (1988), Do piachu... (1989), Kolacja na cztery ręce (1990), Stalin (1992). Na podstawie dzieł Głowackiego, z którym się przyjaźnił, reżyser przygotował spektakle *Kopciuch* (1980) oraz *Antygona w Nowym Jorku* (1994).

Kutz o pracy nad sztuką Głowackiego

” Piekiełko Polonii amerykańskiej? „Antygona w Nowym Jorku”

Przeniosłem na ekran tekst swojego przyjaciela, który wyjechał z kraju. W Stanach Zjednoczonych zobaczył wielu imigrantów politycznych. Janusz Głowacki stworzył to dzieło po latach strasznej udręki. Losy ludzi są różne, ale losy migrantów, którzy zostali wyrzuceni z kraju, są najcięższe. Głowacki wszystkiego tego dotknął swoim piórem. [...]

Mamy tu do czynienia z dziełem sztuki, w którym wszystko doprowadzone jest do absurdu, w końcu autor wyrasta z tradycji Gombrowiczowskiej. [...] Szukałem najlepszej formy, żeby zaprezentować idee Głowackiego. Reżyser jest tylko opowiadaczem, który potrafi zainscenizować tekst dramatyczny. Oglądałem to dzisiaj z podziwem, bo teraz nie mielibyśmy takiej energii, żeby opowiedzieć o świństwach tego świata.

Źródło: *Piekiełko Polonii amerykańskiej? „Antygona w Nowym Jorku”*, „Kultura Liberalna”, nr 2015/48.

Tompkins Square Park, miejsce akcji *Antygony w Nowym Jorku*. East Village, Manhattan, Nowy Jork
Źródło: Wikimedia Commons, domena publiczna.

Słownik

decorum

(łac. odpowiedni, właściwy) – starożytna zasada właściwego zharmonizowania poszczególnych elementów dzieła literackiego

hamartia

(gr. wina, grzech, przewinienie) – wina tragiczna, w tragedii antycznej jest to błędne rozpoznanie swojej sytuacji przez bohatera, który nieświadomy okoliczności, w jakich się znalazł, popełnia kolejne czyny prowadzące do wypełnienia się losu i ostatecznej katastrofy

ironia

(gr. *eironeía* – przestawianie, pozorowanie) – drwina, złośliwość lub szyderstwo ukryte w wypowiedzi pozornie aprobującej, nadanie wypowiedzi odwrotnego sensu w stosunku do tego, co wynika ze znaczenia użytych słów, na przykład w celu ośmieszenia poglądów czy cech rozmówcy lub pokazania dystansu wobec osób czy zjawisk; wypowiedź zawierająca ironię najczęściej jest krytyką lub naganą, która przyjmuje formę pozornej pochwały; ironia jest narzędziem literackim, w którym wybrane słowa są celowo używane do wskazania znaczenia innego niż dosłowne, można wyróżnić ironię słowną i sytuacyjną

mimesis

(gr. *mimeisthai* – imitować) – kategoria estetyczna oznaczająca naśladowanie rzeczywistości przez sztukę

sarkazm

(gr. *sarkasmós*) – złośliwa ironia, zjadliwa drwina, gorzkie szyderstwo; wyrażanie negatywnego nastawienia do kogoś lub czegoś poprzez komunikowanie czegoś odwrotnego na temat tej osoby lub rzeczy, niezgodnego z sytuacją, odbiorca na podstawie doboru słów lub barwy głosu ma wywnioskować, co w rzeczywistości myśli nadawca

tragikomedia

(łac. *tragikós* + *komoedia* – komedia) – utwór teatralny lub filmowy łączący w sobie cechy tragedii i komedii

Audiobook

Polecenie 1

Wyjaśnij, jak rozumiesz sformułowanie „komedyjka o rozpaczach”, którym Janusz Głowacki określił swoją sztukę *Antygona w Nowym Jorku*.

Polecenie 2

Podaj czynniki, które w sztuce *Antygona w Nowym Jorku* występują w roli antycznego fatum.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Na początku sztuki, który można uznać za antyczny prolog, pojawia się Policjant – James Murphy, pełniący funkcję koryfeusza. Zinterpretuj i opisz jego zachowanie, sposób prezentacji, wypowiedzi.

Policjant James Murphy (Jerzy Grałek).

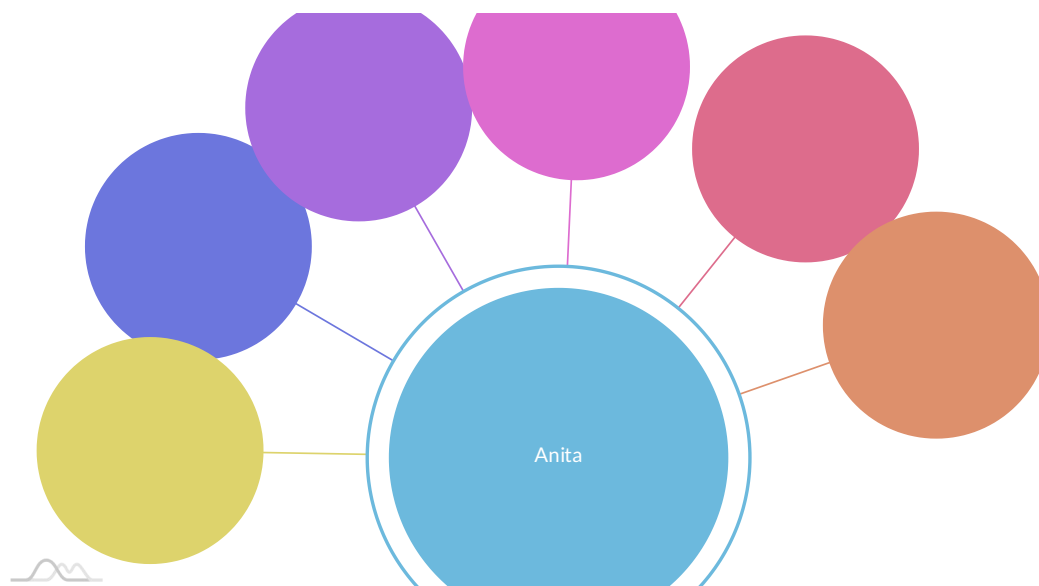
Kadr ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.

Tylko do użytku edukacyjnego

Ćwiczenie 2

Przypomnij sobie odpowiednie fragmenty spektaklu, przyjrzyj się kadrom, które prezentują Portorykankę Anitę. Co możesz powiedzieć na temat sposobu przedstawienia tej postaci? Zapisz swoje wnioski w mapie myśli.

Anita (Anna Dymna)

Kadry ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.

Tylko do użytku edukacyjnego

Ćwiczenie 3

Zapoznaj się z fragmentem dramatu, a następnie porównaj go z fragmentem spektaklu [1:21:57–1:23:35]. Jakie środki filmowe posłużyły w realizacji tego fragmentu? Zaznacz poprawne odpowiedzi.

” Janusz Głowacki

Antygona w Nowym Jorku

Akt II, Scena XI (fragment)

Sasza i trup siedzą obok siebie na ławce. Wchodzi Anita. Na szczycie jej wózka obok pudła Saszy leży łopata. Sasza patrzy ponuro. Podciąga szalik zasłaniający twarz zmarłego. Anita widzi ciało, kreśli znak krzyża. Idzie prosto do ławki i z bliska długo zagląda trupowi w twarz. Po chwili osuwa się na kolana i zaczyna płakać.

SASZA

(speszony, obawiając się wyrzutów)

Anita. No strasznie mi przykro. Naprawdę, ja chciałem... Anita...

ANITA

(nie zwracając uwagi, mówi do zmarłego)

Niech cię Bóg błogosławi, Johnny. Niech ci Bóg da wieczny odpoczynek.

Kreśli znak krzyża na czole zmarłego i modli się przez parę chwil.

Sasza jest zupełnie zdezorientowany. Nie może zrozumieć, dlaczego Anita nie spostrzegła omyłki. Patrzy. To na nią, to na ciało. Wkłada okulary. Raz jeszcze z bliska uważnie wpatruje się w twarz trupa. Bo może to jednak jest Johnny? Ale nie. Anita kończy modlitwę i uśmiecha się do Saszy.

ANITA

Dziękuję z całego serca. Bóg ci to wynagrodzi. Ja wiem, że wynagrodzi.

SASZA

(bardzo spieszony)

Dziękuję... Amen...

Źródło: Janusz Głowacki, *Antygona w Nowym Jorku*, s. 27. Cytat za: wydanie książkowe płyty DVD z serii „Kocham Teatr”.

Anita (Anna Dymna)

Kadr ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.

Tylko do użytku edukacyjnego

- odstąpieniu twarzy Anity towarzyszy muzyka chóralna; jak w tragedii antycznej najważniejszym momentom akcji towarzyszy wejście chóru
- światło pada na twarz szlochającej kobiety, aby ukazać jej emocje
- pozwala oglądać scenę z dystansu
- zbliżenie na twarz bohaterki skupia na niej uwagę widzów
- jazda kamery (ruch kamery orbitującej częściowo wokół obiektu – ławki ze zwłokami)
- odstąpieniu twarzy Anity towarzyszy muzyka chóralna; jak w tragedii antycznej wejście chóru odwraca uwagę od tego, co się dzieje z bohaterami

Ćwiczenie 4

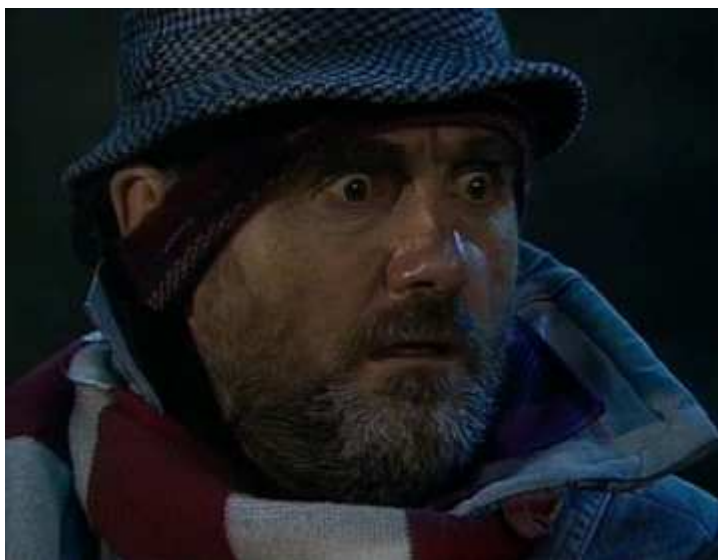
Przypomnij sobie postacie Saszy i Pchełki. Wyjaśnij, w jaki sposób aktorzy podkreślają różnice między bohaterami.

Sasza (Jerzy Trela)

Kadr ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.

Tylko do użytku edukacyjnego

Pchełka (Jan Peszek)

Kadr ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.

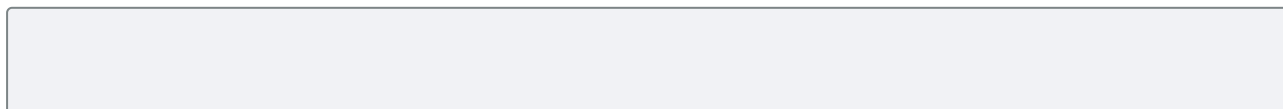
Tylko do użytku edukacyjnego

Sasza i Pchełka

Kadr ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.

Tylko do użytku edukacyjnego

Ćwiczenie 5

W kilku scenach kamera pokazuje detale. Ustal, jakie to ma znaczenie dla wymowy spektaklu.

Kadr 1.

Kadr 2.

Kadr 3.

Kadr 4.

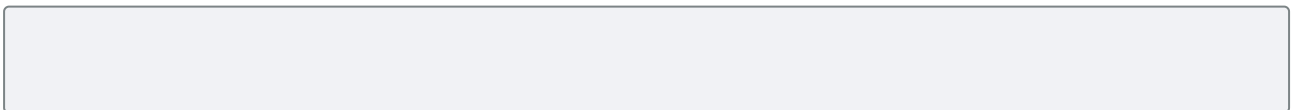

Kadr 5.

Kadr 6.

Kadry ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.
Tylko do użytku edukacyjnego

Ćwiczenie 6

Podaj, w jaki sposób została przedstawiona w spektaklu sytuacja życiowa bohaterów.
Opisz, jak wygląda rzeczywistość, w której funkcjonują?

Sasza i Pchełka

Kadr ze spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* w reż. K. Kutza.

Tylko do użytku edukacyjnego

Ćwiczenie 7

Zapoznaj się z fragmentem wypowiedzi Elżbiety Baniewicz na temat realizacji teatralnych Kazimierza Kutza. Odpowiedz na pytanie, które z wymienionych cech twórczości reżysera zauważasz w adaptacji *Antygony w Nowym Jorku*? Podaj przykłady.

” Elżbieta Baniewicz

Kazimierz Kutz. Z dołu widać inaczej

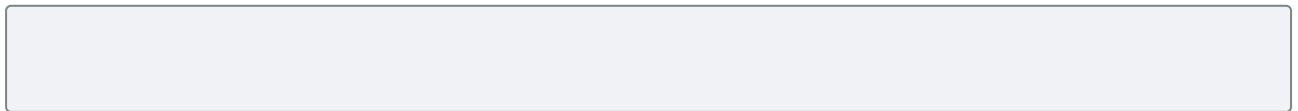
Unikalną wartością telewizyjnych prac Kutza, poza najwyższym profesjonalizmem, pozwalającym na łączenie materii kina z materia teatru, pozostaje jego stosunek do człowieka i życia. Jest to stosunek wręcz empiryczny, gdyż wywiedziony z perspektywy życia, ze śląskiej mentalności reżysera, którym kieruje prostolinijność i zaufanie do podstawowych kategorii etycznych. Jeśli coś uderza w jego spektaklach, mimo całej różnorodności literackich materii, jakimi się posługuje, jako ich wspólna cecha, to jest nią doświadczenie intymnego kontaktu z ludzkim cierpieniem i samotnością. Bezpośrednio dotykając prawdę człowieka, który próbuje się mierzyć z losem w konkretnych warunkach, i ceną, jaką płaci za życie w zgodzie ze sobą. [...]

Kutz ze swymi aktorami, przede wszystkim z Krakowa, który „jak rękaw Pana Boga skupia to, co najlepsze”, dotyka właśnie rejonów, gdzie człowiek sam decyduje, kim jest i kim chce być, wbrew wszelkim przeciwnościom. Należałoby też powiedzieć, że wbrew lub obok tekstów, które zawierają pewne informacje, aktorzy ujawniają swoją wewnętrzną prawdę, własną czułość. [...]

Teatrem telewizji, czyli wyobraźnią milionowej widowni, w ostatnim okresie zawładnął Kazimierz Kutz. Jego teatr intymny jest teatrem przede wszystkim współczesnym, gdzie ludzie wrażliwi i podli,

wspaniali i durni, cyniczni i szlachetni odzyskują właściwe proporcje moralne. Bohaterowie nigdy nie są przez reżysera sądzeni, najczęściej pokazywani z czułą uwagą, nierzadko i miłością albo z wyrozumieniem. Dzięki temu ich losy stają się wielowymiarowe i prawdziwe. To losy, w których każdy z widzów może odnaleźć sprawy dotyczące również własnej egzystencji i zobaczyć rzeczywistość skonstruowaną wedle elementarnych zasad sumienia. Teatr tworzony przez wrażliwych artystów, mówiący o życiu, jakie by nie było okrutne, podłe, złe, mimo wszystko z afirmacją, zawsze był i pozostanie potrzebny. Spektakle Kazimierza Kutza dowodzą, że choć taki teatr rzadko się udaje, to jednak jest możliwy.

Źródło: Elżbieta Baniewicz, *Kazimierz Kutz. Z dołu widać inaczej*, Warszawa 1994, s. 132–133.

Ćwiczenie 8

Porównaj cechy tragedii antycznej i dramatu Janusza Głowackiego. W tabelce zapisz informacje, w jaki sposób i w jakim zakresie współczesny dramatopisarz skorzystał z dokonań teatru antycznego.

Tragedia Antyczna	<i>Antygona w Nowym Jorku</i>
Zasada trzech jedności	<input type="text"/>
Bohaterowie pochodzący z królewskich rodów	<input type="text"/>
Mimesis	<input type="text"/>
Katharsis	<input type="text"/>
Zasada niepokazywania scen krwawych	<input type="text"/>
Zasada decorum	<input type="text"/>
Obecność chóru	<input type="text"/>
Konflikt tragiczny	<input type="text"/>
Hamartia	<input type="text"/>
Ironia tragiczna	<input type="text"/>
Występowanie do trzech osób na scenie	<input type="text"/>

Dla nauczyciela

Autor: Marzenna Śliwka

Przedmiot: Język polski

Temat: *Antygona w Nowym Jorku* Janusza Głowackiego w obiektywie kamery
Kazimierza Kutza

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy i rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres podstawowy

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Kształtowanie dojrzałości intelektualnej, emocjonalnej i moralnej uczniów.
2. Rozumienie historii literatury i dziejów kultury jako procesu, a także dostrzeganie roli czynników wewnętrznych i zewnętrznych wpływających na ten proces.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

- 5) interpretuje treści alegoryczne i symboliczne utworu literackiego;

6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

9) rozpoznaje tematykę i problematykę poznanych tekstów oraz jej związek z programami epoki literackiej, zjawiskami społecznymi, historycznymi, egzystencjalnymi i estetycznymi; poddaje ją refleksji;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

16) rozpoznaje obecne w utworach literackich wartości uniwersalne i narodowe; określa ich rolę i związek z problematyką utworu oraz znaczenie dla budowania własnego systemu wartości.

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

1) przetwarza i hierarchizuje informacje z tekstów, np. publicystycznych, popularnonaukowych, naukowych;

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

4) określa wpływ starożytnego teatru greckiego na rozwój sztuki teatralnej; rozumie pojęcie katharsis i charakteryzuje jego rolę w kształtowaniu odbioru dzieła;

6) odczytuje pozaliterackie teksty kultury, stosując kod właściwy w danej dziedzinie sztuki;

II. Kształcenie językowe.

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

1) stosuje zasady ortografii i interpunkcji, w tym szczególnie: pisowni wielką i małą literą, pisowni łącznej i rozłącznej partykuły nie oraz partykuły -bym, -byś, -by z różnymi częściami mowy; pisowni zakończeń -ji, -ii, -i ; zapisu przedrostków roz-, bez-, wes-, wz-, ws-; pisowni przyimków złożonych; pisowni nosówek (a, ę) oraz połączeń om, on, em, en ; pisowni skrótów i skrótowców;

III. Tworzenie wypowiedzi.

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

- 1) zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
- 2) buduje wypowiedź w sposób świadomy, ze znajomością jej funkcji językowej, z uwzględnieniem celu i adresata, z zachowaniem zasad retoryki;
- 4) zgodnie z normami formułuje pytania, odpowiedzi, oceny, redaguje informacje, uzasadnienia, komentarze, głos w dyskusji;
- 10) w interpretacji przedstawia propozycję odczytania tekstu, formułuje argumenty na podstawie tekstu oraz znanych kontekstów, w tym własnego doświadczenia, przeprowadza logiczny wywód służący uprawomocnieniu formułowanych sądów;

IV. Samokształcenie.

1. rozwija umiejętność pracy samodzielnej między innymi przez przygotowanie różnorodnych form prezentacji własnego stanowiska;
2. porządkuje informacje w problemowe całości poprzez ich wartościowanie; syntetyzuje poznawane treści wokół problemu, tematu, zagadnienia oraz wykorzystuje je w swoich wypowiedziach;

Lektura obowiązkowa

- 4) Sofokles, Antygona;

Zakres rozszerzony

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:
  - 2) rozumie pojęcie tradycji literackiej i kulturowej, rozpoznaje elementy tradycji w utworach, rozumie ich rolę w budowaniu wartości uniwersalnych;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń: spełnia wymagania określone dla zakresu podstawowego, a ponadto:

3) rozpoznaje nawiązania do tradycji biblijnej i antycznej w kulturze współczesnej;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje w zakresie wielojęzyczności;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele lekcji. Uczeń:

- dzieli się wrażeniami po obejrzeniu spektaklu *Antygona w Nowym Jorku* Kazimierza Kutza,
- wskazuje podobieństwa i różnice między fragmentami utworu literackiego i jego wersją sceniczną,
- charakteryzuje bohaterów sztuki *Antygona w Nowym Jorku*,
- interpretujesz adaptację dokonaną przez Kazimierza Kutza,
- wskazuje te elementy sztuki, które zostały wyeksponowane przez reżysera spektaklu.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- ćwiczeń przedmiotowych;
- z użyciem komputera;
- metoda aktywizująca – spacer klasowy.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg lekcji

Przed lekcją:

1. **Przygotowanie do zajęć.** Nauczyciel loguje się na platformie i udostępnia uczniom e-materiał. Prosi uczestników zajęć o zapoznanie się z tekstem w sekcjach „Wprowadzenie” i „Przeczytaj”.
2. Uczniowie – po samodzielnej lekturze dramatu Janusza Głowackiego – oglądają spektakl w reżyserii Kazimierza Kutza.

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel prosi o podzielenie wrażeniami na temat spektaklu. Uczniowie wypowiadają się na temat gry aktorskiej, scenografii, subiektywnego odbioru widowiska.

Prowadzący odtwarza przez głośniki tekst z polecenia 1 w sekcji „Audiobook”.
Następuje cicha praca z tekstem – uczniowie wykonują zadanie.
Następuje odczytania polecenia 2. Uczniowie podają propozycje odpowiedzi, odwołując się do spektaklu Teatru Telewizji. Następuje krótka dyskusja. Faza realizacyjna:

Faza realizacyjna:

1. **Praca w parach.** Nauczyciel dzieli klasę na zespoły, przy czym w każdym zespole uczniowie pracują w parach. Następnie, po upływie określonego czasu, zespoły zbierają się, by podzielić się wnioskami z pracy w parach: gr. 1 – ćwiczenie 1, gr. 2 – ćwiczenie 2, gr. 3 – ćwiczenie 3, gr. 4 – ćwiczenie 4, gr. 5 – ćwiczenie 5, gr. 6 – ćwiczenie 6.

Prezentacja wniosków przez liderów.

Faza podsumowująca:

1. Nauczyciel zadaje pytania podsumowujące, np.: Która ze scen, według Was, jest szczególnie godna zapamiętania? Dlaczego? Jakie środki, którymi posłużył się reżyser, wpłynęły na Wasz odbiór spektaklu?

Praca domowa:

1. Uczniowie wykonują jedno z poleceń do wyboru:
  - a) Napisz recenzję spektaklu *Antygona w Nowym Jorku*
  - b) Wykonaj ćw. 7 i 8 z sekcji „Sprawdź się”.

Materiały pomocnicze:

- *Antygona w Nowym Jorku*, reż. Kazimierz Kutz; wydanie książkowe płyty DVD z serii „Kocham Teatr”.
- Kalina Bahneva, *Dramat „Antygona w Nowym Jorku” Janusza Głowackiego. Aspekty adaptacji*, Warszawa 2013.

Wskazówki metodyczne

- Nauczyciel może wykorzystać medium w sekcji „Audiobook” do podsumowania lekcji.